

150127

Till socialdepartementet
Juan Pablo Roa och registrator

Astma- och Allergiförbundets syn på behovet av rökfria utomhusmiljöer

Våra erfarenheter:

Astma- och Allergiförbundet stödjer arbetet med ett slutdatum för rökningen ”Tobacco endgame” och en sammanhållen ANDT-strategi för att minska rökningen i samhället. Vårt huvudsakliga arbete när det gäller tobaksprevention handlar om att begränsa passiv rökning, bl a i utrymmen i det offentliga rummet och arbeta för att fler rökfria miljöer införs i tobakslagen.

2012 gjorde Astma- och Allergiförbundet en undersökning bland ca 1500 av våra medlemmar. Undersökningen visade att 73% besvarades och **52% blev sjuka eller fick allergisymtom** när de utsattes för passiv rökning. De miljöer där de svarande upplevde problem med passiv rökning som störst var:

- Entréer till offentliga byggnader (84%)
- Perronger eller hållplatser i kollektivtrafik (78%)
- Uteserveringar till restauranger eller caféer (71%)
- Grannars rökning på balkonger i flerfamiljshus (40%)

Vi anser att tobakslagen borde utökas med rökfria utomhusmiljöer eftersom:

- **Att införa rökfritt på frivillig väg t ex på uteserveringar inte fungerar – lagstiftning behövs.** Vi har drivit ett projekt om detta under två år 2012-2014 och hittills har bara 11 uteserveringar officiellt infört rökfritt. I EU-rådets rekommendationer från 2009 som bygger på art 8 i WHO:s ramkonvention rekommenderas bl a att ge skydd mot tobaksrök på alla platser som är tillgängliga för allmänheten. WHO förordar lagstiftning för att rökfria miljöer ska fungera.
- **Majoriteten av befolkningen är för rökfria utomhusmiljöer.** Den SKOP-undersökning som Folkhälsomyndigheten låtit utföra visade att mellan 60-85% av befolkningen var positiva till att införa rökfritt utanför offentliga entréer, platser i anslutning till kollektivtrafiken, på uteserveringar, lekplatser och sportanläggningar, arenor mm utomhus. Opinionsundersökningar bland närmare 2000 barnfamiljer 2012 respektive 2014 om deras inställning till att införa rökfritt på uteserveringar som vi låtit utföra visade att andelen som var positiva hade ökat från 78% till 81%. Nästan en av fyra undvek att besöka uteserveringar på grund av andras tobaksrök.

- **Passiv rökning utomhus påverkar hälsan negativt och det finns inga nivåer som kan anses ofarliga. Barn och personer som är extra känsliga t ex dem med astma eller doftöverkänslighet påverkas mest. Barn bestämmer inte heller själva över i vilka miljöer de vistas.** Tobaksrök kan vara lika farlig ute i fria luften som inomhus. Visserligen gör luftens rörlighet att röken utomhus försvinner snabbare när ingen längre röker, men så länge rökning pågår kan skadorna bli desamma som vid inomhusrökning. Avgörande är graden av exponering och hur långvarig den är. Några hälsorisker med passiv rökning är ökad risk för hjärt- kärlsjukdom, lungcancer, stroke och kan utlösa astma och luftvägsbesvär. Hos barn kan det bli orsaka plötslig spädbarnsdöd, astma och luftvägsbesvär/infektioner.
- **Erfarenheter från rökfritt bl a på serveringar inomhus är positiva** både när det gäller inverkan på hälsan (exempelvis minskad risk för hjärt-kärlsjukdom, stroke, lungsjukdom och sjukhusinläggningar för barn med astma) hos gäster och anställda och att lönsamheten inte påverkats negativt.
- **Internationella erfarenheter av rökfria miljöer utomhus visar att rökningen i dessa miljöer har minskat och därmed har skyddet mot passiv rökning förbättrats.** Rökfria offentliga utomhusmiljöer kan även stödja dem som vill sluta röka, minska sin rökning och minskar risken att se andra som röker. Det är positivt för alla, men särskilt för barn och unga.

Vi hoppas regeringen återkommer med ett lagförslag om rökfria offentliga utomhusmiljöer så snart som möjligt! Det vore bra om detta kunde ske i anslutning till översynen av tobakslagen i och med anpassningen av Tobaksproduktdirektivet till svensk lagstiftning.

Vänliga hälsningar

Marie-Louise Luther
Ombudsman inomhusmiljö
Astma- och Allergiförbundet

Tel. 08-506 28 211
Mobil 070-0209498
E-post: marie-louise.luther@astmaoallergiforbundet.se

Källor:

- Astma- och Allergiförbundet, undersökning 2012 till medlemmar om passiv rökning på offentliga platser utomhus;
- WHO report on the Global Tobacco Epidemic 2009, sid 31, Implementing smoke free environments, <http://www.who.int/tobacco/mpower/2009/en/index.html>
- Faktblad om rökfria utomhusmiljöer, Tobaksfakta.se , <http://tobaksfakta.se/fakta/om-rokfria-utomhusmiljoer/>
- Statens Folkhälsoinstitut <http://www.fhi.se/Statistik-uppfoljning/Nationella-folkhalsoenkaten/Levnadsvanor/Tobaksvanor/>
- Tobaksfakta.se , 2011-10-11, <http://tobaksfakta.se/nyheter/rokforbud-pa-uteserveringar-overvags-av-norska-regeringen/>
- Folkhälsomyndigheten, Utredning om framtida rökfria miljöer på allmänna platser 2014